

Fotó, tér, ikon

Maurer Dórát és Gáyor Tibort, Hajnal Gabriellát, Benda Ivánt követően legutóbb Záborszky Gábor kereste alkotásainak ideális helyét az Esterházy-palota barokk teremtoráiban. Végül összeállt a látvány: az időrendben, logikusan egymásra épülő munkák vonulata, azaz az egész organikusan építkező, koherens életmű.

A tárlat Záborszky Gábor hetvenes évek második felében készült fotográfikáival indul. Ezen a munkákon a művész eltérő asszociációkat kelt, feszültséget teremt a különböző karakterű anyagok és egymásnak ellentmondó technikák együttes használatával, amelyek kioltják vagy éppen erősítik egymást. Nyilvánvaló ellentmondás fedezhető fel az egyes műveken belül a fotó mesterségesen kimerevített pillanatnyisága és az egyetemes időt, az örökkévalóságot szimbolizáló gipsz, föld és homok között. Ezek a korai alkotások az idő kérdéseire vannak kihegyezve, annak az individuális szempontjából egyszerű és megismételhetetlen voltára, illetve egyetemes, mindent meghatározó kontextusára. Formanyelv tekintetében ez a dilemma a tiszta geometria, az ész, valamint az érzelnek irányította spontán gesztusok ütköztetésében jelenik meg.

Záborszky Gábor – miközben Schaar Erzsébetet, Lakner Lászlót, Jovano-

Záborszky Gábor: Emlékmű Joseph Beuysnak, 1990
vászon, homok, fa, szurok, 170x210x100 cm

vics Györgyöt és másokat idéző emlékeztünkbe – a romantikus emberábrázolást és a távolságtartóan kísérletező megjelenítésmódot ötvözve az avantgárdnak a hagyományhoz való viszonyát kutatja. Intellektuális művészetét redukált szín- és formavilág jellemzi, alkotásainak első pillantásra könnyen állítható, kristálytiszt szerkezete bonyolult érzelmi háttérhez kapcsolódik.

Életművében új fejezet kezdődik a nyolcvanas évek derekán, amikor a térrel kísérletezve a korábbi kétdimenziós munkáin már fel-felbukkanó, ezeket a kereteket szétfeszítő har-

madik dimenziót iktatja be művészi nyelvébe. Műfaj szempontjából nehezen besorolható alkotások születtek ezt követően, amelyek leginkább Körösi-Tamás klorofilzöld „tájszobráira” emlékeztetnek és Antoni Tapies katalán képzőművész hasonló szellemiségű alkotásaival vethetők össze. A művész múltira vonatkozó kérdéseit a korszak aktuális vizuális nyelvén fogalmazza meg, mellőzve az előző periódusban alkalmazott fotográfákhoz tapadó tematikát és narratívát.

Művei a láthatón túli világra nyílnak. Ezt hivatottak érzékelteni a transzcendens hangulatot keltő aranyak és ezüstök. A nemes anyagok csillogása nem öncélú: a munkák címeiben jelzett léthelyzetekre utalnak, és a művész minden esetben kézzel megmunkált, természetes anyagokkal társítja őket.

A kilencvenes évek közepétől a „fehér vakolat”, a papírmassza helyettesíti a korábban előszeretettel használt földet, homokot. Az új médium új tartalmakat és jelentéseket hordoz. Egyszerre elvont és érzéki, anyagi és anyagtalan. Záborszky Gábor mai művészete a bizánci ikonok letisztult, világos, lényegre szorítóköző nyelvezetével és a japán művészet szűkszavúságával rokon. *(Megtekinthető szeptember 15-ig.)*

PÁPAI EMESE